

Nutteloze slaven

Op de dag dat al de tollenaars en de zondaars naar Hem toekwamen en de Farizeeën en de Schriftgeleerden mopperden (Luk. 15:1 en 2), sloot de Here Jezus Zijn redevoering af met een aantal vermaningen. Volgens de evangelienschrijver waren die bestemd voor Zijn discipelen (Luk. 17:1). Ook binnen de discipelkring zou het niet altijd 'koek en ei' zijn. De Here zei:

"Het is onmogelijk, dat er geen aanleidingen tot vallen komen, wee echter hem door wie zij komen! Het zou hem meer baten als een molensteen om zijn hals gedaan en hij in de zee geworpen was, dan dat hij één van deze kleinen een aanleiding tot vallen zou zijn" (vs. 1 en 2).

Aanleidingen tot vallen

Gezien het tekstverband - waarin Lukas 15:1 tot en met Lukas 17:10 een eenheid vormen - worden met "deze kleinen" de tollenaars en zondaren bedoeld die naar de Here waren toegekomen om Hem te horen, terwijl Farizeeën (die zichzelf op grond van hun kennis van de wet 'groot' achtten) hun "struikelblokken" in de weg legden. Zélf gingen ze het koninkrijk der hemelen niet binnen en ze trachtten te verhinderen dat anderen zouden binnengaan (Matt. 23:13).

De waarschuwing van de Here Jezus laat zien dat er ook onder Zijn *discipelen* eens morrende Schriftgeleerden (vgl. Luk. 15:2) zouden zijn. Zulke discipelen zouden voor Gods heiligheid menen te strijden, maar de Here Jezus zei: 'Wee hen! Mijn Vader is tégen degenen, die hoog zijn bij de mensen' (vgl. Luk. 14:11; 16:15 en 18:14). Wee een discipel die de "kleinen" struikelblokken in de weg legt, of hinderpalen opricht die hun de weg naar God versperren.

Vergevensgezindheid

"Past op uzelf!" liet de Here erop volgen. "Als uw broeder zondigt, bestraf hem, en indien hij berouw heeft, vergeef hem. En zelfs indien hij zevenmaal per dag tegen u zondigt en zevenmaal tot u terugkomt en zegt: Ik heb berouw, zult gij het hem vergeven" (Luk. 17:3 en 4).

De fout van de Farizeeën was dat zij hun volksgenoten hun misstappen niet wilden vergeven. Ze mopperden immers over de tollenaars en de zondaars die "telkens naar de Here toekwamen om Hem te horen" (Luk. 15:1). Ze zeiden: 'Dát

is maar makkelijk! Even je zonden belijden en er dan weer helemaal bij horen? Maar zó eenvoudig gaat dat allemaal niet!'

Ze wierpen struikelblokken (of: "aanleidingen tot vallen", Grieks: *skandala*) op voor volksgenoten die naar God toe wilden gaan. Ze maakten het voor berouwvolle zondaren buitengewoon moeilijk, zelfs bijna onmogelijk, om weer in het huis van Israël te worden opgenomen. Een vergevengszind mens is voor zijn volksgenoten echter geen "aanleiding tot vallen".

Meer geloof?

Maar vergevengszind zijn, is niet altijd eenvoudig. De leerlingen begrepen dat maar al te goed. Daarom vroegen ze hun Meester: "Geef ons meer geloof" (vs. 5). Waarop de Here antwoordde: "Als u een geloof hebt als een mosterdzaad, zou u tot <deze> moerbeiboom zeggen: Word ontworteld en in de zee geplant, en hij zou u gehoorzamen" (vs. 6).

Uit dit antwoord blijkt, dat er in verband met vergevengszindheid van "meer geloof" geen sprake kan zijn. Zelfs het allerkleinste geloof kan bergen verzetten. De kracht van het geloof schuilt niet in dat geloof zelf of in de discipel die gelooft, maar in Hem op Wie het geloof zich richt. God op Wie een gelovige vertrouwt, kan een geldzuchtige tollenaar in een gulle gever veranderen, en een wettisch of wraakzuchtig mens in een persoon die vergevengszind is.

De weigering om berouwvolle zondaren als broeders te aanvaarden, houdt dikwijls verband met het feit dat men wil pronken met zijn eigen gerechtigheid en zich aanzienlijk beter acht dan medemensen die een misstap hebben begaan (vgl. Luk. 18:9-14). Maar voor een dienaar van God is zo'n houding ongepast. Om dat te verduidelijken, vertelde de Here nogmaals een gelijkenis: het verhaal van de onnutte slaven.

Heer en slaaf

Deze laatste gelijkenis luidde als volgt:

"En wie van u, die een slaaf heeft die ploegt of [het vee] hoedt, zal bij zijn thuiskomst van het veld tot hem zeggen: Kom terstond hier en lig aan? Maar zal hij niet tot hem zeggen: Maak mijn maaltijd klaar, en omgord je en bedien mij, totdat ik heb gegeten en gedronken; en daarna kun jij eten en drinken? Dankt hij

soms de slaaf, omdat hij heeft gedaan wat was bevolen? <Ik meen van niet>" (Luk. 17:7-9).

Met deze vertelling waarschuwde de Here Zijn discipelen en wees Hij op het ongerijmde van de houding van de Farizeeën en de Schriftgeleerden. Wie zich op zijn gehoorzaamheid wil beroemen (en op grond van die gehoorzaamheid verheven meent te zijn boven zijn medemensen), heeft niet begrepen wat het betekent om een slaaf van God te zijn en onder Zijn wet te staan. Doen wat hem is opgedragen, is voor een slaaf normaal. Iets anders wordt van zo'n lijfeigene niet verwacht. 'Dachten jullie soms', zegt de Here Jezus, 'dat jullie een ereplaats en lof verdienen omdat je je aan de wet van God houdt? Van Gods volk mag toch niets anders worden verwacht? Hoe haal je het in je hoofd om te menen dat zulke gehoorzaamheid verdienstelijk zou zijn?'

Het punt van de vergelijking vatte Hij als volgt samen: "Zo ook u, wanneer u alles hebt gedaan wat u is bevolen, zegt dan: Wij zijn nutteloze slaven; wat wij behoorden te doen, hebben wij gedaan" (vs. 10).

De Farizeeën en Schriftgeleerden die voor de wet van Mozes ijverden, en meenden het op die weg ver geschopt te hebben en zich hoog verheven boven de tollenaars en de zondaars waanden, konden dat in hun zak stoppen. Zij luisterden ongetwijfeld mee. Maar de Here richtte de gelijkenis tot Zijn discipelen (vs. 1). Ook voor hén hield het verhaal een waarschuwing in. Een discipel die zich beroemt op zijn godsdienstige prestaties, die neerziet op mede-discipelen die een misstap hebben begaan en die struikelblokken voor hen plaatst wanneer ze naar God willen terugkeren, begaat dezelfde fout als de Farizeeën en de Schriftgeleerden en brengt het werk van de Here schade toe.

Staan wie in de Here Jezus geloven dan toch onder een wet? Nee, maar wie onder de genade staan, hebben helemáál geen reden om zich te beroemen. En in de loop van de geschiedenis is telkens opnieuw gebleken dat zij kunnen ontaarden, zich als "leraars der wet" kunnen gaan gedragen (1 Tim. 1:7) en hun mede-gelovigen een loodzwaar juk kunnen gaan opleggen (Hand. 15:10; 20:29 en 30; 2 Kor. 11:1-23; Gal. 5:1 en Kol.2:8 en 16-19). Op hun keuzes, hun visie, hun inzet of hun ambities kunnen gelovigen nooit prat gaan, want het is God Die zowel het willen als het werken in hen werkt (Fil. 2:13). Niet gelovigen brengen veel tot stand, maar de genade van God die in en door hen werkzaam is (1 Kor.

15:10). Gelovigen mogen standvastig, onwankelbaar, steeds overvloedig zijn - niet in hun (eigen) werk *voor* de Heer, maar in het werk *van* de Heer (1 Kor. 15:58). Juist omdat hun arbeid het werk van de Heer is, zal die niet tevergeefs zijn. Uiteindelijk zullen ze zeggen: 'Wij zijn slechts nutteloze slaven: de Heer heeft door ons gewerkt en wij hebben gedaan wat Hij ons opdroeg'. Wie anders spreekt, heeft de verhoudingen tussen slaaf en heer (of ledemaat en Hoofd) uit het oog verloren.

* * * * *